

מבט על החיים- פרשת וישב

הגזירה אמת והחריצות שקר

רבותינו בעלי המוסר לימדו אותנו שכמו שהזמן מעורר את הקריאה, דהיינו שכאשר מגיע אחד מהחגים והמועדים במשך השנה, אנו עוזבים את סדר קריאת הפרשות וקוראים בתורה מענייני המועד, כך גם הקריאה בתורה מעוררת את הזמן, ועל פי רוב נמצא קשר בין פרשת השבוע הנקראת בשבת לימים בהם אנו נמצאים. פרשת וישב נקראת בסמוך לימי החנוכה ופעמים שאף בימי חנוכה עצמם. רבות נכתב על הקשר שבין זה לזה, במאמר שלפנינו ננסה לנגוע בנקודה מרכזית ויסודית, שעניינה הוא בבחינת רוח אפנו - יסוד האמונה הצרופה בבוראנו.

כבר מילדות, כאשר אנו מתוודעים לניסים הגלויים שהתרחשו עם החשמונאים בימי החנוכה, שאין להם שום הסבר הגיוני על פי דרך הטבע, מיד נפלטת מפינו ההכרזה - **ה' הוא האלוקים!!!** הוא זה שמסר רבים וחזקים ביד מעטים וחלשים, ואותם מתי מעט הם אלו שהכריעו והכניעו בעצם את המעצמה הגדולה בעולם...

כנגד כל ההיגיון ודרך הטבע

בפרשת וישב מונח יסוד נפלא. אם נגזרה גזירה מאת הקב"ה שיימכר יוסף, הרי ששום תחבולה בעולם לא תשנה אותה, והיא תתקיים כפי שנקבע על ידי קורא הדורות מראש.

יוסף הצדיק, לבוש כתונת הפסים, בא אל אחיו ומספר להם חלומות שחלם. בכך, הוא מעורר עליו את קנאתם, **"וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלוֹם"**. והנה, בדרך הטבע, אם ראית כי סיפור החלום הראשון ליבה את שנאת אחיך - מדוע אינך מחריש? הלא מוטב שתכתוב אותם לזיכרון בספר מאשר תספר אותם באזניהם. ולמרות זאת, יוסף ממשיך ומספר לאחיו את כל החלומות שחלם. אחר כך נתן הקב"ה בדעתו של יעקב שישלח את יוסף אל אחיו. וכאשר קרא לו אמר לו יוסף מיד: **"הנני!"** ובמדרש נאמר: הדברים הללו היה יעקב אבינו נזכר ומעיו מתחתכים, יודע היית שאחיך שונאים אותך ואתה אומר לי **"הנני!"** (בראשית רבה פרשה פד סי' יג).

הגם שעל פי ההיגיון היה על יוסף לחזור לאביו, משמיים דאגו לו למלאך שיוליכהו אל אחיו. וודאי לא יעלה על הדעת שיוסף ימשיך למקום סכנה אלא שהגיע לזה מפני שכך גזרה חכמתו יתברך, שהרי אינו יודע מה נגזר עליו ומה רצון ה', אלא רק מוטל היה עליו להיזהר שלא להיכנס למקום סכנה, וכשכל הסימנים מורים שעליו לחזור הביתה על פי ההיגיון והטבע, מכל מקום רצון הבורא היה אחרת.

ובבוא יוסף אל אחיו אמרו להכותו נפש. אחר כך חזרו בהם: לכו ונמכרנו לישמעאלים. ובדבר הזה אנחנו מביאים סוף וקץ לכל חלומותיו! וכי אפשר שעבד אי פעם ימלוד?!

אולם הם מתכננים מכאן וה' יתברך מתכנן ממקום אחר. **"וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן"**. אמרו חכמים: מעמק חברון - מעצה עמוקה של אותו צדיק שקבור בחברון (שבת יא, א). הגיעה השעה לפרוע את שטרו של אותו צדיק, אברהם אבינו - **"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם"**. בגלל השטר הזה נתגללו כל הדברים האלה. יעקב, בן בנו של אברהם, צריך לרדת מצרימה. ובלי סיבה למה נִרְד? מה עושה הקב"ה? מנתק ממנו את בנו יוסף - והוא נגרר אחריו. ואיך יילקח הבן? ע"י שיהיה יפה תואר וחכם, ועל ידי שאביו יפלה אותו, והוא יחלום חלומות, ואז אחיו ישנאו אותו. כל אלה מובילים לתוכנית אחת מושלמת ומדויקת לפרטי פרטים על מנת להוריד את בני ישראל למצרים - **"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה"**... בדרך לגאולה.

וכן כתב הרמב"ם (בראשית לז, טו) **"להודיענו עוד שהגזירה אמת והחריצות שקר"**, פירוש, הגזירה של ה' אמת היא וגם אם תהיה חרוץ לא תועיל מאומה, כי זהו שקר לעומת הגזירה, מחמת שזימן לו הקב"ה מורה דרך שלא מדעתו כדי להביאו אליהם, והודיענו ש"עצת ה' היא תקום".

ומכאן נשכיל להחדיר אל ליבנו בכל נפשנו תדיר: **החריצות שקר והגזירה אמת!!!**

אפשר להשתדל, וצריך להשתדל במידת הצורך הראויה, אך לא לתלות את התוצאות או ההצלחות בהשתדלות אלא בגזירת הבורא בלבד. הא ותו לא!

בברכת שבת שלום

מיכאל זכריהו